

Raportul de audit financiar asupra situațiilor financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, încheiate la 31 decembrie 2022

A. Introducere

Misiunea de audit financiar a fost efectuată de către Curtea de Conturi a României prin Departamentul V.

Situațiile financiare supuse auditului au fost încheiate de către Ministerul Sănătății cu sediul în București, Strada Cristian Popișteanu, nr. 1-3, sector 1. Acestea au fost aprobate de către persoana căreia i-au fost delegate atribuțiile de ordonator principal de credite și au fost depuse la Ministerul Finanțelor. Situațiile financiare ale Ministerului Sănătății au inclus informațiile financiare de la cele 159 entități subordonate cu personalitate juridică (43 ordonatori secundari de credite și 116 ordonatori terțiari), aflate în directa subordine/autoritate a acestuia.

B. OPINIA CONTRARĂ

Am auditat situațiile financiare consolidate ale Ministerului Sănătății pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31.12.2022, care cuprind: bilanțul, contul de rezultat patrimonial, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor în structura activelor nete/capitalurilor proprii, contul de execuție bugetară și anexele care fac parte integrantă din situațiile financiare, inclusiv un rezumat al principalelor politici contabile.

În opinia noastră, din cauza importanței aspectelor descrise în secțiunea privind baza opiniei contrare, situațiile financiare consolidate nu oferă o imagine reală și fidelă a poziției financiare și a performanței financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31.12.2022, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil¹.

C. Baza pentru opinia contrară

Auditul nostru a fost efectuat pe baza Standardelor internaționale ale instituțiilor supreme de audit (ISSAI). Suntem independenți în raport cu entitatea auditată din punct de vedere al cerințelor etice relevante pentru auditarea situațiilor financiare, așa cum sunt prevăzute în Codul Etic al Curții de Conturi și ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice în conformitate cu aceste cerințe. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza pentru opinia noastră.

Ca urmare a auditului efectuat asupra situațiilor financiare raportate de către Ministerul Sănătății pentru anul 2022, au fost constatate erori cu influențe semnificative asupra situațiilor financiare după cum urmează:

¹ *Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1917/2005, actualizat;*

C.1 Activele curente au fost supraevaluate cu suma de **797.165.285 lei**, astfel:

→ supraevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 3.388.600 lei prin neînregistrarea în contabilitate a voucherelor de vacanță acordate salariaților și respectiv a tichetelor de masă pentru vaccinare distribuite cabinetelor/centrelor de vaccinare sau restituite furnizorilor precum și a unor tichete de masă pentru vaccinare, expirate, nerestituite;

→ subevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 14.618 lei prin efectuarea de înregistrări eronate, reprezentând drepturi de personal datorate reflectate eronat în soldul contului 425 -*Avansuri acordate personalului*;

→ supraevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 1.025.918 lei prin menținerea nejustificată în soldul conturilor a unor garanții de participare la licitație prescrise și care potrivit prevederilor legale trebuiau virate pe destinațiile legale;

→ supraevaluarea activelor la nivelul Ministerului Sănătății–aparatură proprie cu suma de 790.043.995 lei ca urmare a neconcordanței între soldul scriptic al contului 302 „Medicamente și materiale sanitare” înscris în bilanțul de verificare la data de 31.12.2022 și cel faptic constatată la ocazia inventarierii anuale a patrimoniului;

→ supraevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 269.959 lei ca urmare a neconcordanțelor dintre soldurile scriptice de vaccin, medicamente și materiale sanitare înscrise în bilanțurile de verificare la data de 31.12.2022 și cele factice din evidența furnizorilor și a gestiunilor entităților;

→ supraevaluarea activului la o entitate subordonată cu suma de 130.682 lei prin transferarea unor active fixe în contul 346 „*Produse reziduale*” ca urmare a unor lucrări de modernizare a sistemului de încălzire pavilioane deși acestea întruneau elementele de active fixe conform prevederilor legale până la casarea efectivă a acestora după aprobarea organului ierarhic superior;

→ supraevaluarea activului la o entitate subordonată cu suma de 2.037.161 lei prin înregistrarea eronată în contul 473 „*Decontări din operații în curs de clarificare*” a unor litigii pentru care nu au fost pronunțate sentințe civile definitive și irevocabile;

→ subevaluarea activului curent la unele entități subordonate cu suma de 20.200 lei prin nerespectarea prevederilor legale privind reevaluarea soldurilor creanțelor exprimate în valută;

→ supraevaluarea activelor curente la unele entități subordonate cu suma de 688.982 lei ca urmare a nedeplinirii cererilor de restituire suportate din FNUASS, emiterea eronată de facturi, neevidențierea în contabilitate a distribuirii tichetelor de masă acordate persoanelor vaccinate împotriva COVID-19 cu schemă completă de vaccinare, neînregistrarea încasării unor debite respectiv înregistrarea de facturi duble;

→ subevaluarea activelor curente la unele entități subordonate cu suma de 223.327 lei prin nefacturarea serviciilor, neînregistrarea unor facturi emise respectiv înregistrarea în contabilitate a unei valori mai mici decât cea înscrisă pe factură respectiv stornări eronate de facturi;

→ subevaluarea activelor curente la unele entități subordonate cu suma de 161.867 lei prin nestabilirea, neînregistrarea și neîncasarea penalităților de întârziere datorate nerespectării prevederilor contractuale.

Reglementările legale încălcate sunt prezentate în Nota de subsol².

D. Paragraf pentru evidențierea unui aspect: Finanțarea de la bugetul de stat a unor cheltuieli de capital care au fost utilizate de către entitățile subordonate fără respectarea strictă a destinației pentru care au fost alocate, în sumă de 789.278 lei (rezultată din testarea eșantioanelor determinate statistic), valoarea extrapolată a erorilor fiind în sumă de 2.019.775 lei, după cum urmează:

→ achiziția de accesorii aferente unor echipamente medicale, care nu se încadrau în categoria celor aprobate de ordonatorul principal de credite și pentru care în unele cazuri furnizorul nu era autorizat să le comercializeze. Neîndeplinirea tuturor obligațiilor din cadrul caietului de sarcini. Denaturarea situațiilor financiare prin efectuarea de înregistrări eronate rezultate din procesul achiziției, precum și calculul eronat al amortizării ca urmare aplicării la o valoare mai mare decât cea reală;

→ sume plătite în plus furnizorului, rezultate ca diferență între situația finală de lucrări și valoarea plătită de entitate fără existența altor documente justificative;

→ cheltuieli cu asistența tehnică din partea proiectantului pe parcursul execuției lucrărilor, în condițiile în care potrivit clauzelor contractuale, decontarea acestor cheltuieli se face la terminarea lucrărilor.

În concluzie, prin finanțarea de la bugetul de stat a unor cheltuieli de capital care au fost utilizate de către entitățile subordonate fără respectarea destinației pentru care au fost alocate, situațiile financiare anuale au fost denaturate și nu oferă o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a altor informații, în condițiile legii, referitoare la activitatea desfășurată.

Reglementările legale încălcate sunt prezentate în Nota de subsol³.

E. Aspecte cheie ale auditului

² Legea nr. 82/1991 a contabilității republicată, cu modificările și completările ulterioare; Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare; Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 129/2019 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2018 și pentru modificarea altor norme metodologice în domeniul contabilității instituțiilor publice, modificat prin OMFP nr.596/2023;

³ Legea nr.95/2005 a sănătății, republicată; Legea nr. 82/1991 a contabilității, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia; OMFP nr.129/2019 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2018 și pentru modificarea altor norme metodologice în domeniul contabilității instituțiilor publice, actualizat;

Aspectele cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului desfășurat asupra situațiilor financiare în ansamblu și nu emitem o opinie separată cu privire la aceste aspecte cheie.

Aspect cheie de audit	Modul de abordare în cadrul misiunii de audit
<p>Supraevaluarea activelor curente la nivelul Ministerului Sănătății–aparatură proprie cu suma de 790.043.995 lei ca urmare a neconcordanței între soldul scriptic al contului 302 „Medicamente și materiale sanitare” înscris în bilanțul de verificare la data de 31.12.2022 și cel factual constat cu ocazia inventarierii anuale a patrimoniului</p>	<p>Procedurile noastre de audit au inclus în principal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obținerea confirmării că activele curente înregistrate în conturi sunt utilizate de către MS și că toate activele deținute sunt înregistrate în evidențele contabile; - obținerea confirmării că există concordanță între evidența contabilă sintetică și analitică a stocurilor; - obținerea confirmării că stocurile au fost înregistrate în evidența contabilă la valoarea reală pe baza documentelor justificative legal întocmite; - efectuarea de teste ale controalelor pentru a verifica existența, drepturile și obligațiile, precum și evaluarea și alocarea acestora; - efectuarea de proceduri analitice de fond prin compararea soldului scriptic al contului 302-Medicamente și materiale sanitare înscris în bilanțul de verificare la data de 31.12.2022 a Ministerului Sănătății- aparat proprie și cel factual constat cu ocazia inventarierii anuale a patrimoniului. <p>Ca urmare a procedurilor efectuate s-a confirmat raportarea unor active curente supraevaluate.</p>

F. Alte aspecte

F1. Finanțarea și raportarea eronată de către Ministerul Sănătății prin situațiile financiare centralizate a unor drepturi salariale în sumă de 75.655 lei (rezultată din testarea eșantioanelor determinate statistic), valoarea extrapolată a erorilor fiind în sumă de 18.422.262 lei⁴ acordate de către entitățile subordonate fără respectarea prevederilor legale, astfel:

➔ stabilirea și acordarea eronată a sumelor pentru orele de gardă în condițiile în care salariații figurează în concediu de odihnă;

➔ acordarea sporului pentru condiții periculoase și respectiv a sporului pentru condiții

⁴ Erori nesemnificative dar calitative;

deosebite fără respectarea prevederilor legale;

- ➔ calcularea indemnizației de hrană fără respectarea prevederilor legale;
- ➔ efectuarea de cheltuieli de personal nejustificate prin achitarea unor drepturi salariale necuvenite, reprezentând sume compensatorii, în condițiile în care nu se îndeplineau condițiile pentru acordarea acestora;
- ➔ calculul și plata eronată a indemnizației lunare pentru titlul științific de doctor în quantum de 50% din salariul minim brut garantat în plată aferent anului 2019 și nu la nivelul salariului minim garantat în plată din anul 2018 potrivit prevederilor legale;
- ➔ acordarea nejustificată a unor drepturi de natură salarială reprezentând diferența între salariul prevăzut de legislația în vigoare pentru funcția de farmacist primar - șef secție și salariul de bază cu care a fost încadrat salariatul;
- ➔ plata nejustificată a unor drepturi salariale acordate salariaților din afara organigramei MS (Proiect „Îmbunătățirea procesului de reglementare în domeniul transplantului”- SIPOCA 696-SMIS 129166), pentru muncă neprestată de către aceștia în cadrul proiectului, conform fișei de pontaj.

Reglementările legale încălcate sunt prezentate în Nota de subsol⁵

F2. Activele necurente au fost subevaluate cu suma de **72.802.443 lei**, astfel:

- ➔ subevaluarea activelor necurente cu suma de 31.435.434 lei, ca urmare a neefectuării reevaluării activelor fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor aflate în patrimoniu, cel puțin o dată la 3 ani și neînregistrării în evidențele financiar-contabile a diferențelor de reevaluare rezultate din rapoartele de reevaluare întocmite de evaluatori autorizați, la nivelul aparatului propriu al Ministerului Sănătății și unor entități subordonate;
- ➔ supraevaluarea activelor necurente cu suma de 3.363.432 lei, ca urmare a înregistrării eronate în evidența contabilă și raportării prin situațiile financiare, a unor terenuri, clădiri și active necorporale, la nivelul unor entități subordonate;
- ➔ subevaluarea activelor necurente cu suma de 34.021.865 lei, ca urmare a neînregistrării în evidența contabilă a unor terenuri și clădiri, la nivelul unor entități subordonate;
- ➔ supraevaluarea activelor necurente cu suma de 4.385.108 lei, ca urmare a calculării eronate a amortizării unor active fixe, la nivelul unor entități subordonate;

⁵ *Legea nr. 82/1991 a contabilității republicată, cu modificările și completările ulterioare; Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare; Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3265/2019 privind reguli de elaborare de către instituțiile publice a situațiilor financiare întocmite începând cu finele trimestrului III al anului 2019, cu modificările și completările ulterioare; OMFP nr.129/2019 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2018 și pentru modificarea altor norme metodologice în domeniul contabilității instituțiilor publice, modificat prin OMFP nr.596/2023;*

→ subevaluarea activelor cu suma de 1.497.190 lei, prin neînregistrarea în contul *Imobilizări corporale în curs de execuție (231)* a unor cheltuieli privind investițiile, la nivelul unor entități subordonate;

→ supraevaluarea activelor cu suma de 431.188 lei, la nivelul unor entități subordonate, prin menținerea eronată în soldul conturilor *Echipamente tehnologice, mașini, utilaje și instalații de lucru (213)*, respectiv *Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale (214)*, a unor active fixe corporale care au o valoare mai mică decât limita stabilită prin hotărâre a Guvernului, precum și a unor active fixe pentru care nu există documente justificative;

→ subevaluarea de către unele entități subordonate a activelor necurente cu suma de 14.022.088 lei, prin scoaterea din evidența contabilă a unor mijloace fixe propuse la casare, deși acestea nu au fost casate efectiv și valorificate;

→ subevaluarea activelor cu suma de 57.448 lei, de către unele entități subordonate, prin neînregistrarea în evidența contabilă (contul *Debitori peste 1 an - 461.02.09*) a unor debite;

→ subevaluarea activelor cu suma de 118.197 lei, reprezentând neînregistrarea unor majorări și penalități pentru creanțe neîncasate la nivelul unei entități subordonate;

→ supraevaluarea activelor necurente a unor entități subordonate, cu suma de 27.819 lei, reprezentând creanțe înregistrate în *Debitori peste 1 an*, fără documente justificative, precum și a unor debite pentru care dreptul de a solicita încasarea este prescris în anul 2022;

→ supraevaluarea activelor necurente cu suma de 142.232 lei, reprezentând achiziția de accesorii aferente unor echipamente medicale, înregistrate eronat ca active fixe, deși se încadrau în categoria obiectelor de inventar.

Reglementările legale încălcate sunt prezentate în Nota de subsol⁶.

F3. Datoriile curente au fost supraevaluate cu suma de **11.619.755 lei**, astfel:

→ supraevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, cu suma de 353.049 lei, prin menținerea nejustificată la unele entități subordonate a unor sume reprezentând drepturi de personal neridicate, venituri înregistrate în avans, clienți creditori, creditori diverși, pentru care termenul de prescripție era împlinit;

→ subevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, cu suma de 4.074.356 lei, prin menținerea eronată de către unele entități subordonate în soldul contului 431.07 "*Contribuțiile angajatorilor pentru concedii și indemnizații*" a unor sume care, în fapt, îndeplineau condițiile pentru a fi evidențiate în contabilitate ca și creanțe curente;

→ supraevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, de către unele entități subordonate cu suma de 11.508.912 lei, prin raportarea și efectuarea de înregistrări eronate, înregistrări duble și înregistrări fără existența unor documente justificative;

⁶ Idem pagina 6;

→ subevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, de către unele entități subordonate, cu suma de 1.312.904 lei, urmare a neînregistrării în evidența financiar-contabilă a unor creditori, contribuții ale angajatorilor pentru concedii și indemnizații precum și a altor datorii cu bugetul statului;

→ supraevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, prin menținerea eronată a sumei de 5.145.054 lei, în soldul contului 481.01, de către o entitate subordonată, reprezentând sume transmise de instituția superioară, în perioada 2017-2018, pentru efectuarea de cheltuieli aprobate, în condițiile în care, potrivit prevederilor legale, soldul contului se închide în luna ianuarie a anului următor.

Reglementările legale încălcate sunt prezentate în Nota de subsol⁷.

G. Bună guvernare

➤ Aspecte legate de sistemul de control

Conform prevederilor legale în vigoare, controlul intern managerial este în responsabilitatea conducătorului entității publice, care are obligația proiectării, implementării și dezvoltării continue a acestuia.

Urmare evaluării modului de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial la nivelul Ministerului Sănătății s-a constatat faptul că nu există un sistem de monitorizare și raportare a performanței activităților. De asemenea, nu au fost elaborate și actualizate în mod corespunzător proceduri la nivelul Ministerului și aplicarea lor nu a fost monitorizată. Sistemul informațional al entității nu este adaptat nevoilor de informații ale conducerii și ale angajaților și nu permite o circulație adecvată a informațiilor pentru desfășurarea activităților din cadrul Ministerului.

Ca urmare a evaluării de către echipa de audit a sistemului de control s-au identificat la nivelul entităților subordonate Ministerului Sănătății existența unor deficiențe în ceea ce privește stabilirea obiectivelor financiare, elaborarea și actualizarea de proceduri privind întocmirea situațiilor financiare și formalizarea de controale cheie în etapele întocmirii situațiilor financiare.

La nivelul Ministerului Sănătății după evaluarea mediului de control intern de către echipa de audit în etapa de planificare s-a constatat faptul că activitatea Compartimentului de resurse umane se realizează cu ajutorul modulului de salarizare pentru asigurarea salarizării angajaților care prezintă anumite deficiențe în ceea ce privește asigurarea interfeței cu celelalte module. Datele sunt introduse manual în modulul financiar contabil, după întocmirea statelor de plată. Controlul datelor introduse se efectuează de compartimentul financiar contabil și pentru continuarea procesului se acordă viză CFP.

În cadrul Ministerului Sănătății nu au fost dezvoltate și actualizate în mod corespunzător procedurile entității. Deși au fost actualizate procedurile de la nivelul entității în proporție de aproximativ 40%, la nivelul ministerului nu există un sistem de monitorizare a respectării acestora.

⁷ Ibidem pagina 7

➤ **Aspecte legate de auditul intern**

Activitatea de audit public intern este o activitate independentă, de asigurare obiectivă și de consiliere, având ca principal scop sprijinirea managementului în atingerea obiectivelor stabilite. La nivelul Ministerului Sănătății activitatea de audit public intern este asigurată de Serviciul Audit Public condus de un șef de serviciu care funcționează în subordinea directă a ministrului sănătății. În ciuda faptului că în cadrul Ministerului Sănătății a fost organizată activitatea de audit intern și aceasta este funcțională, în fapt au existat dificultăți în realizarea misiunilor de audit public intern, datorate în special de lipsa personalului de specialitate, generând astfel un risc potențial asupra bunei guvernante a entității și respectiv a subordonatelor sale.

Reglementările legale incidente acestor aspecte se regăsesc în Nota de subsol⁸.

➤ **Aspecte de conformitate**

➔ Depășirea angajamentului legal de către Ministerul Sănătății prin achiziția și plata unor doze de vaccin suplimentare;

➔ Efectuarea de către Ministerul Sănătății a unor operațiuni de stornare care nu au la bază documente justificative, reprezentând diferențe de curs valutar;

➔ Nerespectarea unor prevederi legale, de către Ministerul Sănătății, privind înregistrarea cronologică și sistematică în evidența financiar-contabilă a unor facturi reprezentând achiziția de doze de vaccin Moderna;

➔ Neînregistrarea unor garanții de bună execuție (instrument de garantare) aferente contractelor de achiziție publică în evidențele financiar-contabile de la nivelul Ministerului Sănătății;

➔ Neactualizarea valorii bunurilor din Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului cu valoarea reevaluată a acestora raportată prin situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2022;

➔ Neclarificarea situației juridice a terenurilor și clădirilor de către unele entități subordonate;

➔ Nerespectarea prevederilor legale referitoare la organizarea evidenței analitice a activelor curente (461), a activelor necurente (211, 212, 213) și a datoriilor curente (448);

➔ Efectuarea inventarierii generale a patrimoniului fără respectarea prevederilor legale;

➔ Neimplementarea în totalitate a sistemului de control intern/managerial, potrivit standardelor de control intern, lipsa unei proceduri operaționale privind derularea contractelor de achiziție publică încheiate, lipsa unei proceduri operaționale care să reglementeze circuitul materialelor sanitare/medicamentelor/dispozitivelor achiziționate de pacient, precum și neînregistrarea în evidența financiar-contabilă a acestora, a unei proceduri privind cercetarea prealabilă și identificarea persoanelor cu atribuții pentru plățile nejustificate efectuate din

⁸ *Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice; Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern cu modificările și completările ulterioare;*

bugetul entităţii, a unei proceduri operaţionale referitoare la modul de constituire a provizioanelor care au ca obiect drepturile salariale câştigate în instanţă;

→ Efectuarea unor plăţi fără ca echipamentele achiziţionate să fie puse efectiv în funcţiune şi fără să fie efectuată instruirea personalului;

→ Nerecuperarea unor creanţe pentru care dreptul la acţiune pentru recuperarea acestora s-a prescris şi respectiv trecerea pe cheltuieli a unor astfel de creanţe;

→ Nerespectarea prevederilor legale şi contractuale în derularea achiziţiei publice de echipamente medicale prin neîntocmirea Certificatului de calitate şi de garanţie, care să prevadă perioada de garanţie acordată şi să asigure îndeplinirea de către furnizor a obligaţiilor vizând modul de funcţionare şi intervenţie asupra acestora, precum şi ” prin decontarea integrală a valorii contractate, fără a se recepţiona lucrările executate şi fără a deduce din valoarea situaţiilor de plată prezentate la plată a penalităţilor de întârziere datorate pentru nefinalizarea la termen a lucrărilor şi a cotei de 5% din preţul contractului, prevăzută în vederea constituirii garanţiei de bună execuţie;

→ Menţinerea în soldul conturilor 231 *Imobilizări corporale în curs de execuţie* şi 233 *Imobilizări necorporale în curs de execuţie*, la nivelul unor entităţi subordonate, a unor proiecte tehnice/studii de fezabilitate care nu s-au concretizat în execuţia unor lucrări de investiţii programate, precum şi obiective de investiţii finalizate şi recepţionate, dar şi a unor active în curs de execuţie care trebuiau transmise prin protocol unui alt ordonator de credite înfiinţat în anul 2022, care are atribuţii în dezvoltarea infrastructurii de sănătate prin implementarea şi finalizarea obiectivelor de investiţii;

→ Stabilirea şi acordarea eronată a indemnizaţiei de concediu şi prin urmare constituirea şi evidenţierea unor obligaţii de plată nereale faţă de bugetul de stat, sub formă de impozite şi contribuţii;

→ Încheierea de angajamente legale/contracte fără viza de control financiar preventiv propriu şi fără a fi stabilit quantumul accesoriilor datorate de clienţi în cazul nerespectării termenului de plată stabilit între părţi, precum şi nelichidarea salariilor în baza statelor de plată colective, întocmite de compartimentul de specialitate, prin aplicarea vizei ”Bun de plată” de către ordonatorul de credite;

→ Neemiterea unor acte administrative de stabilire a drepturilor salariale care se acordă personalului angajat, precum şi acordarea unor sporuri fără existenţa unor buletine de determinare;

→ Utilizarea conturilor contabile fără a avea în vedere funcţiunea acestora (409 „Furnizori-debitori”, 461 „Debitori CASMB”, 431 „Asigurări sociale”);

→ Raportarea prin situaţiile financiare anuale a unor sume în curs de lămurire pentru care entitatea nu a întreprins demersuri în vederea clarificării acestora în termenul legal;

→ Nerespectarea prevederilor legale privind consumul de medicamente, materiale sanitare, reactivi şi dezinfectanţi;

→ Pierderi patrimoniale prin neînscriserea la masa credală.

• **Aspecte privind implementarea recomandărilor misiunilor anterioare de audit, inclusiv neimplementarea și motivul pentru care acestea nu au fost implementate**

Din totalul măsurilor dispuse anterior prin decizii de către Curtea de Conturi și verificate, conform Rapoartelor de follow-up, care se vor avea în vedere conform procedurilor Curții de Conturi a României, un număr de **2 măsuri sunt implementate parțial** și un număr de **5 măsuri sunt neimplementate**, după cum urmează:

1. din **Decizia nr. 12/2014** un număr de două măsuri sunt neimplementate, astfel:

✓ *măsura I.1.* - *Înregistrarea eronată în evidența contabilă și neinventarierea Sistemului Informatic de Înaltă Performanță în valoare estimată de 34.973.391 lei, proiect început în anul 2000 care nu s-a finalizat, implementat și pus în funcțiune până la data auditului.*

Ministerul Sănătății nu a efectuat analiza privind stadiul implementării sistemului și nu a luat măsuri pentru finalizarea și punerea în funcțiune a sistemului informatic de înaltă performanță.

✓ *măsura II.1.* - *A fost reținut faptul că urmare executării silite pentru neefectuarea plății contravalorii "Ghidului conținând directive arhitecturale și ingineresti pentru reabilitarea și dotarea la cheie a Spitalelor", Ministerul Sănătății a achitat suplimentar suma estimativă de 10.526.362,54 lei, reprezentând: 5.956.800 lei daune moratorii; 4.296.852 lei penalități de 0,1% aplicate asupra debitului de 8.092.000 lei începând cu data de 28.09.2011 și până la data de 11.03.2013; 38.123,34 lei cheltuieli de judecată și 234.587,20 lei cheltuieli de executare.*

În perioada iulie 2019 (data ultimei verificări a măsurii nr. II.1) – februarie 2023, nu a fost întreprins niciun demers concret care să conducă la implementarea măsurii și recuperarea prejudiciului constat de echipa de auditori publici externi în anul 2014 în sumă de 10.526.362 lei, reprezentând plăți suplimentare efectuate de minister, ca urmare a executării silite pentru neefectuarea plății contravalorii "Ghidului conținând directive arhitecturale și ingineresti pentru reabilitarea și dotarea la cheie a Spitalelor".

2. din **Decizia nr. 19/2020** o măsură este implementată parțial, astfel:

✓ *măsura II.1.* - *Neconcordanțe și nereguli aferente acțiunii de ajutor umanitar pentru Republica Moldova.*

Nu au fost prezentate documente din care să reiasă recuperarea prejudiciului și nici referitoare la monitorizarea și controlul de către Ministerul Sănătății prin direcțiile proprii de specialitate a achizițiilor efectuate de la C.N. Unifarm S.A., astfel încât costul produselor achiziționate să nu difere de cel practicat de companie în relațiile contractuale ale acesteia cu alți clienți, fapt consemnat și în anul 2021 cu ocazia verificării măsurii, nefiind puse la dispoziție alte informații.

De asemenea, prin adresa nr. 40608/14.09.2020 Curtea de Conturi a României a transmis organelor de cercetare penală competente aspectele consemnate la Cap.II.1.2 din Raportul de control nr. 40608/07.07.2020, în baza Hotărârii Plenului nr.447/08.09.2020.

3. din **Decizia nr. 22/2020** o măsură este implementată parțial, astfel:

✓ **măsura II.2.** – *Plata în anul 2019 a sumei de 106.576 lei reprezentând drepturi acordate prin punerea în aplicare a unor sentințe civile fără a fi efectuate demersuri de clarificare și de recuperare.*

Comisia de cercetare administrativă înființată la nivelul Ministerului Sănătății a efectuat mai multe sesiuni de analizare a neregulilor pentru care s-a dispus măsura nr. II.2, înaintând ministrului propuneri, care nu au fost aprobate până la data efectuării misiunii de verificare a modului de implementare a măsurilor dispuse prin Decizia nr.22/2020.

Astfel, având în vedere cele prezentate, echipa de audit a constatat faptul că au fost efectuate unele demersuri, însă măsura nu este implementată în totalitate.

4. din **Decizia nr. 9/2021** un număr de trei măsuri sunt neimplementate, astfel:

✓ **măsura I.2.** - *Denaturarea situațiilor financiare încheiate la data de 31.12.2020 prin raportarea unor stocuri care nu reflectau realitatea.*

Au fost furnizate informații din balanțele stocurilor pe centre de gestiune la finele anului 2022 și s-a constatat faptul că pentru unele dintre gestiuni se mențin diferențe între scriptic și faptic la vaccinuri (de exemplu Centrul Gafencu Constanța), pentru care Direcția Generală de Sănătate Publică și Programe de Sănătate nu a pus la dispoziție documentele pentru a fi operate în evidența contabilă, existând solicitări ale documentelor și în luna ianuarie 2023.

Clarificarea situației ieșirilor pentru cele 150.150 doze de vaccin Cominarty a fost efectuată, fișa analitică de gestiune a produsului prezentând sold zero.

Cu toate acestea, având în vedere amploarea diferențelor la inventarierea aferentă anului 2021, echipa de audit a consemnat faptul că măsura I.2 este neimplementată.

✓ **măsura I.10** - *Nereguli în derularea contractului încheiat de Ministerul Sănătății pentru achiziția de măști de protecție pentru familiile și persoanele defavorizate.*

Prin adresa nr. 132/09.02.2022 Direcția Generală Sănătate și Programe Sănătate a oferit răspuns pentru probarea îndeplinirii măsurii.

Auditorii publici externi au consultat documentul invocat în adresa de mai sus, referitor la analiza modalității de derulare a contractului, realizată de către Corpul de Control al Ministerului Sănătății în anul 2020 și au constatat faptul că acesta a fost avut în vedere în auditul efectuat în anul 2021. Documentul respectiv conține și un număr de 3 recomandări ale Corpului de Control, despre care au fost cerute informații în prezenta misiune și s-a concluzionat ca nu au fost urmărite, întrucât nu s-au identificat documente în acest sens.

Referitor la evidențierea penalităților în conformitate cu prevederile legale și reflectarea corectă a acestora pe baza documentelor justificative legale, s-a constatat faptul că penalitățile

au fost virate la bugetul de stat însă ”încasarea” lor s-a realizat prin reținerea sumelor din totalul de plată al facturile emise de furnizor pentru măști.

A fost elaborat un proiect al unei proceduri operaționale privind modul de derulare a contractelor, neaprobat la data prezentei misiuni.

Nu s-a realizat analizarea derulării contractului în cauză și a motivelor și implicațiilor care au condus la încălcarea clauzelor asumate prin acordul cadru în raport cu ceilalți semnatari ai acordului cadru.

✓ **măsura I.13** - *Neconstituirea Rezervei Ministerului Sănătății conform prevederilor legale.*

Prin adresa nr. SG 132/09.02.2023, Direcția Generală Sănătate Publică și Programe de Sănătate a prezentat demersurile întreprinse în perioada 2019-2022 cu privire la constituirea Rezervei MS.

Prin răspunsul înaintat de Direcția Generală Asistență Medicală (DGAM) din cadrul Ministerului Sănătății nr. SG 119/07.02.2023, au fost prezentate auditorilor publici externi următoarele documente și informații:

- referitor la luarea măsurilor care se impun pentru constituirea Rezervei Ministerului Sănătății potrivit prevederilor legale, la nivelul anului 2023 a fost emis un nou proiect de modificare/completare a Anexei nr. 2 la OMS nr. 1033/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de constituire, păstrare și utilizare a Rezervei Ministerului Sănătății și a Nomenclatorului de medicamente, seruri, vaccinuri, dezinfectante, insecticide, dispozitive medicale și alte materiale specific, ce se află în Transparență decizională la momentul desfășurării misiunii de follow-up. De asemenea, au fost prezentate două adrese (nr. DGAM 499/08.02.2023 și nr. DGAM 500/08.02.2023) transmise către Institutul Național de Sănătate Publică, respectiv către Comisia de Medicină de Urgență și Dezastre, prin care DGAM solicită celor două instituții formularea unor propuneri în vederea actualizării Anexei nr. 2 la OMS nr. 1033/2011, privind produsele noi care urmează a fi cuprinse în nomenclatorul susmenționat și/sau a cantităților necesare aferente produselor existente.

Din situația „Stocuri la moment pe serii” a DGAM, la data prezentei misiuni de verificare, în cadrul Rezervei MS există doar șapte tipuri de produse, din totalul de produse (peste 224) nominalizate în Anexa nr. 2 la OMS 1033/2011, astfel că parametrii prevăzuți de lege nu au fost realizați.

- referitor la includerea în cadrul Rezervei Ministerului Sănătății numai a produselor conforme în termenul de valabilitate, potrivit situației privind stocurile menționată anterior, reiese faptul că în rezerva MS există atât produse expirate, cât și produse neconforme. Astfel, produsul Iodură de potasiu ATB 65 mg (un număr de 10.167 cutii) a expirat la data de 31.07.2022, iar măștile de protecție FFP2 KN 95 neconforme (un număr de 158.000 buc) se află în continuare în stoc. Reprezentanții MS au precizat faptul că au inițiat demersuri pentru casarea produselor expirate/neconforme aflate în depozitul Companiei Naționale Unifarm SA, fiind prezentată adresa DGAM nr. 404/02.02.2023 prin care se solicită companiei efectuarea unei estimări cu privire la valoarea necesară plății serviciilor de distrugere a acestor produse.

H. Responsabilitățile Curții de Conturi și ale conducerii entității auditate

Responsabilitatea echipei de audit este de a efectua auditul financiar în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI). Aceste standarde impun respectarea de către auditorii publici externi a cerințelor de natură etică și profesională. Ca parte a unui audit care se bazează pe ISSAI, ne-am exercitat raționamentul profesional și ne-am menținut scepticismul profesional pe tot parcursul auditului.

Responsabilitățile conducerii entității auditate sunt de întocmire și prezentare a situațiilor financiare în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil și de asigurare că operațiunile entității se desfășoară în conformitate cu prevederile legilor și reglementărilor, inclusiv acele reglementări care determină valorile și prezentările din situațiile financiare.

Curtea de Conturi a României

Aprobat prin Hotărârea Plenului Curții de Conturi nr.929/29.12.2023

**Stimate Domnule Ministru
Alexandru Rafila**

Curtea de Conturi a României a desfășurat misiunea de audit financiar asupra situațiilor financiare centralizate ale **Ministerului Sănătății**, întocmite pentru exercițiul financiar încheiat la 31.12.2022.

În cadrul ședinței de deschidere din data de 06.03.2023 au fost discutate aspectele cuprinse în Scrisoarea de misiune, scrisoare prin care ne-am asigurat reciproc de înțelegerea responsabilităților noastre și ale dumneavoastră, precum și de înțelegerea termenilor în care se va desfășura misiunea de audit financiar.

La finalizarea etapei de planificare v-am prezentat o scrisoare prin care v-am comunicat riscurile de denaturare semnificativă, răspunsul echipei de audit la riscuri (procedurile de audit aplicate pentru obținerea probelor care să susțină opinia de audit) și evaluarea noastră inițială referitoare la vulnerabilitățile sistemului de control intern de la nivelul entității. Totodată, am formulat și unele recomandări cu scopul gestionării riscurilor identificate și îmbunătățirii sistemului de control intern. În aceeași scrisoare, echipa de audit a făcut și propuneri de soluții, cu scopul de a aborda erorile identificate în etapa de planificare a auditului financiar.

Aspectele identificate în această misiune de audit sunt prezentate mai jos, fiind defalcate pe unități în Anexa la prezenta scrisoare:

**1. OBSERVAȚIILE DE AUDIT CARE AU INFLUENȚAT SITUAȚIILE FINANCIARE
ȘI AU STAT LA BAZA OPINIEI AUDITULUI NOSTRU**

1.1. Observația de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
<p>Activele curente au fost supraevaluate cu suma de 797.165.285 lei, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ supraevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 3.388.600 lei prin neînregistrarea în contabilitate a voucherelor de vacanță acordate salariaților și respectiv a tichetelor de masă pentru vaccinare distribuite cabinetelor/centrelor de vaccinare sau restituite furnizorilor precum și a unor tichete de masă pentru vaccinare, expirate, nerestituite; ➔ subevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 14.618 lei prin efectuarea de înregistrări eronate, reprezentând drepturi de personal datorate reflectate eronat în soldul contului 425 - <i>Avansuri acordate personalului</i>; ➔ supraevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 1.025.918 lei prin menținerea nejustificată în soldul conturilor a unor garanții de participare la licitație prescise și care potrivit prevederilor legale trebuiau virate pe destinațiile legale; 	<p>Activele curente au fost supraevaluate cu suma de 797.165.285 lei</p>	<p>Ordonatorul principal de credite va dispune prin act administrativ intern măsuri concrete în sarcina ordonatorilor secundari/terțiari sau directorilor (conducătorilor) structurilor de specialitate din aparatul central, după caz, pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizarea și urmărirea la nivelul ordonatorului principal de credite a creanțelor raportate de entitățile din subordine, astfel încât situațiile financiare să reflecte situația reală a acestora; - monitorizarea de către Ministerul Sănătății a activității entităților din subordine astfel încât să se evite situațiile de nerecuperare a creanțelor cu scopul întocmirii și prezentării unor situații financiare centralizate reale și corecte; - elaborarea de către Ministerul Sănătății a unei proceduri operaționale privind analiza soldurilor conturilor contabile de către unitățile subordonate, astfel

1.1. Observația de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
<p>→ supraevaluarea activelor la nivelul Ministerului Sănătății –aparatură proprie cu suma de 790.043.995 lei ca urmare a neconcordanței între soldul scriptic al contului 302 „Medicamente și materiale sanitare” înscris în bilanțul de verificare la data de 31.12.2022 și cel de fapt constatată la ocazia inventarierii anuale a patrimoniului;</p> <p>→ supraevaluarea activelor la unele entități subordonate cu suma de 269.959 lei ca urmare a neconcordanțelor dintre soldurile scriptice de vaccin, medicamente și materiale sanitare înscrise în bilanțurile de verificare la data de 31.12.2022 și cele de fapt din evidența furnizorilor și a gestiunilor entităților;</p> <p>→ supraevaluarea activului la o entitate subordonată cu suma de 130.682 lei prin transferarea unor active fixe în contul 346 „Produse reziduale” ca urmare a unor lucrări de modernizare a sistemului de încălzire pavilioane deși acestea întruneau elementele de active fixe conform prevederilor legale până la casarea efectivă a acestora după aprobarea organului ierarhic superior;</p> <p>→ supraevaluarea activului la o entitate subordonată cu suma de 2.037.161 lei prin înregistrarea eronată în contul 473 „Decontări din operații în curs de clarificare” a unor litigii pentru care nu au fost pronunțate sentințe civile definitive și irevocabile;</p> <p>→ subevaluarea activului curent la unele entități subordonate cu suma de 20.200 lei prin nerespectarea prevederilor legale privind reevaluarea soldurilor creanțelor exprimate în valută;</p> <p>→ supraevaluarea activelor curente la unele entități subordonate cu suma de 688.982 lei ca urmare a nedepunerii cererilor de restituire suportate din FNUASS, emiterea eronată, neevidențierea în contabilitate a distribuției tichetelor de masă acordate persoanelor vaccinate împotriva COVID-19 cu schemă completă de vaccinare, neînregistrarea încasării unor debite respectiv înregistrarea de facturi duble;</p> <p>→ subevaluarea activelor curente la unele entități subordonate cu suma de 223.327 lei prin nefacturarea serviciilor, neînregistrarea unor facturi emise respectiv înregistrarea în contabilitate a unei valori</p>		<p>încât să se evite raportarea prin situațiile financiare a unor creanțe prescrise;</p> <ul style="list-style-type: none"> - luarea măsurilor necesare asigurării inventarierii întregului patrimoniu al Ministerului Sănătății în vederea stabilirii situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, creanțelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale entității, precum și a bunurilor și valorilor deținute cu orice titlu și întocmirii situațiilor financiare centralizate anuale potrivit prevederilor legale în vigoare, astfel încât acestea să ofere o imagine fidelă a poziției financiare și a performanței entității pentru finele fiecărui exercițiu financiar; - includerea în acțiunile de control și de audit ale structurilor de specialitate din Ministerul Sănătății a unor obiective privind verificarea respectării de către Ministerul Sănătății și unitățile subordonate a prevederilor legale privind: înregistrările în evidența contabilă a creanțelor respectiv a funcțiunii conturilor, a momentului înregistrării, identificarea înregistrărilor eronate, a celor menținute nejustificat în situațiile financiare, a concordanței sumelor înscrise pe facturi cu cele din evidența contabilă și respectării prevederilor contractuale referitoare la penalitățile de întârziere, efectuarea înregistrărilor în contabilitate în baza documentelor justificative, în concordanță cu prevederile legale aplicabile, monitorizarea activității privind înregistrarea și recuperarea debitelor, extinderea verificărilor pentru identificarea tuturor situațiilor similare de nerecuperare a sumelor datorate de debitori, în termenul legal de prescripție, recuperarea, după caz, în condițiile legii, a debitelor prescrise pentru care dreptul entității de a solicita recuperarea sumelor de la debitori nu mai poate

1.1. Observația de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
<p>mai mici decât cea înscrisă pe factură respectiv stornări eronate de facturi;</p> <p>➔ subevaluarea activelor curente la unele entități subordonate cu suma de 161.867 lei prin nestabilirea, neînregistrarea și neîncasarea penalităților de întârziere datorate nerespectării prevederilor contractuale.</p>		<p>fi exercitat și stabilirea persoanelor răspunzătoare de nerecuperarea sumelor datorate de terți, în termenul legal de prescripție</p> <p>Termen: 31.03.2024</p>

2. OBSERVAȚIILE DE AUDIT CARE NU AU INFLUENȚAT OPINIA DE AUDIT

Observația de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
2.1 Aspecte prezentate în paragraful de evidențiere		
<p>Finanțarea de la bugetul de stat a unor cheltuieli de capital care au fost utilizate de către entitățile subordonate fără respectarea strictă a destinației pentru care au fost alocate, în sumă de 789.278 lei (rezultată din testarea eșantioanelor determinate statistic), valoarea extrapolată a erorilor fiind în sumă de 2.019.775 lei, după cum urmează:</p> <p>➔ achiziția de accesorii aferente unor echipamente medicale, care nu se încadrau în categoria celor aprobate de ordonatorul principal de credite și pentru care în unele cazuri furnizorul nu era autorizat să le comercializeze. Neîndeplinirea tuturor obligațiilor din cadrul caietului de sarcini. Denaturarea situațiilor financiare prin efectuarea de înregistrări eronate rezultate din procesul achiziției și calculul eronat al amortizării ca urmare aplicării la o valoare mai mare decât cea reală;</p> <p>➔ sume plătite în plus furnizorului, rezultate ca diferență între situația finală de lucrări și valoarea plătită de entitate fără existența altor documente justificative;</p> <p>➔ cheltuieli cu asistența tehnică din partea proiectantului pe parcursul execuției lucrărilor, în condițiile în care potrivit clauzelor contractuale, decontarea acestor cheltuieli se face la terminarea lucrărilor.</p>	<p>Prin finanțarea de la bugetul de stat a unor cheltuieli de capital care au fost utilizate de către entitățile subordonate fără respectarea destinației pentru care au fost alocate, situațiile financiare anuale au fost denaturate și nu mai oferă o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a altor informații, în condițiile legii, referitoare la activitatea desfășurată.</p>	<p>Ordonatorul principal de credite va dispune prin act administrativ intern măsuri concrete în sarcina ordonatorilor secundari/terțiari sau directorilor (conducătorilor) structurilor de specialitate din aparatul central, după caz, pentru:</p> <p>-monitorizarea și controlul modului de utilizare a sumelor primite de unitățile subordonate pentru cheltuieli de capital;</p> <p>-inclusiunea în acțiunile de control și de audit a unui obiectiv privind verificarea respectării de către unitățile subordonate a destinației sumelor alocate de la bugetul de stat pentru cheltuieli de capital;</p> <p>-dispunerea către toate unitățile subordonate de extindere a verificărilor în termenul legal de prescripție, stabilirea sumelor utilizate fără respectarea destinației pentru care acestea au fost acordate și virarea acestora la bugetul de stat, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere calculate pentru perioada de când s-a produs prejudiciul și până la data recuperării sumelor.</p> <p>Termen: 31.03.2024</p>
2.2 Aspecte cheie (KAM)		
<p>În absența unor controale interne instituite de MS au fost raportate prin bilanț active curente supraevaluate cu suma de 790.043.995, reprezentând neconcordanță între soldul scriptic al contului 302-Medicamente și materiale sanitare înscris în balanța de verificare la data de 31.12.2022 a Ministerului Sănătății- aparat propriu și cel faptic constatat cu ocazia inventarierii anuale a patrimoniului.</p>		

Astfel, situațiile financiare anuale au fost denaturate și nu mai oferă o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a altor informații, în condițiile legii, referitoare la activitatea desfășurată.		
2.3 Alte aspecte		
<p>Finanțarea și raportarea eronată de către Ministerul Sănătății prin situațiile financiare centralizate a unor drepturi salariale în sumă de 75.655 lei (rezultată din testarea eșantioanelor determinate statistic), valoarea extrapolată a erorilor fiind în sumă de 18.422.262 lei, acordate de către entitățile subordonate fără respectarea prevederilor legale, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ stabilirea și acordarea eronată a sumelor pentru orele de gardă în condițiile în care salariații figurează în concediu de odihnă; ➔ acordarea sporului pentru condiții periculoase și respectiv a sporului pentru condiții deosebite fără respectarea prevederilor legale; ➔ calcularea indemnizației de hrană fără respectarea prevederilor legale; ➔ efectuarea de cheltuieli de personal nejustificate prin achitarea unor drepturi salariale necuvenite, reprezentând sume compensatorii, în condițiile în care nu se îndeplineau condițiile pentru acordarea acestora; ➔ calculul și plata eronată a indemnizației lunare pentru titlul științific de doctor în cuantum de 50% din salariul minim brut garantat în plată aferent anului 2019 și nu la nivelul salariului minim garantat în plată din anul 2018 potrivit prevederilor legale; ➔ acordarea nejustificată a unor drepturi de natură salarială reprezentând diferența între salariul prevăzut de legislația în vigoare pentru funcția de farmacist primar - șef secție și salariul de bază cu care a fost încadrat salariatul; ➔ plata nejustificată a unor drepturi salariale acordate salariaților din afara organigramei MS (Proiect „Îmbunătățirea procesului de reglementare în domeniul transplantului”- SIPOCA 696-SMIS 129166), pentru muncă neprestată de către aceștia în cadrul proiectului, conform fișei de pontaj. 	<p>Majorarea nejustificată a cheltuielilor entității și denaturarea situațiilor financiare centralizate întocmite în anul 2022.</p>	<p>Ordonatorul principal de credite va dispune prin act administrativ intern măsuri concrete în sarcina ordonatorilor secundari/terțiari sau directorilor (conducătorilor) structurilor de specialitate din aparatul central, după caz, pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorizarea și controlul modului de aplicare de către Ministerul Sănătății și unitățile subordonate a reglementărilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata drepturilor salariale; - includerea în acțiunile de control și de audit a unui obiectiv privind verificarea respectării de către Ministerul Sănătății și unitățile subordonate a legalității plăților drepturilor salariale acordate. - dispunerea către toate unitățile subordonate de extindere a verificărilor în termenul legal de prescripție, stabilirea întinderii eventualelor plăți nejustificate și respectiv aplicarea tuturor prevederilor legale în domeniu pentru recuperarea sumelor reprezentând drepturi salariale acordate din fonduri publice, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere calculate pentru perioada de când s-a produs prejudiciul și până la data recuperării sumelor. <p>Termen: 31.03.2024</p>
<p>Activele necurente au fost subevaluate cu suma de 72.828.230 lei, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ subevaluarea activelor necurente cu suma de 31.435.434 lei, ca urmare a neefectuării reevaluării activelor fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor aflate în patrimoniu, cel puțin o dată la 3 ani și neînregistrării în evidențele financiar-contabile a diferențelor de reevaluare rezultate din rapoartele de reevaluare 	<p>Activele necurente au fost subevaluate cu suma de 72.802.443 lei.</p>	<p>Ordonatorul principal de credite va dispune prin act administrativ intern măsuri concrete în sarcina ordonatorilor secundari/terțiari sau directorilor (conducătorilor) structurilor de specialitate din aparatul central, după caz, pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> -efectuarea reevaluării activelor fixe corporale de natura construcțiilor și

<p>întocmite de evaluatori autorizați, la nivelul aparatului propriu al Ministerului Sănătății și unor entități subordonate;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ supraevaluarea activelor necurente cu suma de 3.363.432 lei, ca urmare a înregistrării eronate în evidența contabilă și raportării prin situațiile financiare, a unor terenuri, clădiri și active necorporale, la nivelul unor entități subordonate; ➔ subevaluarea activelor necurente cu suma de 34.021.865 lei, ca urmare a neînregistrării în evidența contabilă a unor terenuri și clădiri, la nivelul unor entități subordonate; ➔ supraevaluarea activelor necurente cu suma de 4.385.108 lei, ca urmare a calculării eronate a amortizării unor active fixe, la nivelul unor entități subordonate; ➔ subevaluarea activelor cu suma de 1.497.190 lei, prin neînregistrarea în contul <i>Imobilizări corporale în curs de execuție (231)</i> a unor cheltuieli privind investițiile, la nivelul unor entități subordonate; ➔ supraevaluarea activelor cu suma de 431.188 lei, la nivelul unor entități subordonate, prin menținerea eronată în soldul conturilor <i>Echipamente tehnologice, mașini, utilaje și instalații de lucru (213)</i>, respectiv <i>Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale (214)</i>, a unor active fixe corporale care au o valoare mai mică decât limita stabilită prin hotărâre a Guvernului, precum și a unor active fixe pentru care nu există documente justificative; ➔ subevaluarea de către unele entități subordonate a activelor necurente cu suma de 14.022.088 lei, prin scoaterea din evidența contabilă a unor mijloace fixe propuse la casare, deși acestea nu au fost casate efectiv și valorificate; ➔ subevaluarea activelor cu suma de 57.448 lei, de către unele entități subordonate, prin neînregistrarea în evidența contabilă (contul <i>Debitori peste 1 an - 461.02.09</i>) a unor debite; ➔ subevaluarea activelor cu suma de 118.197 lei, reprezentând neînregistrarea unor majorări și penalități pentru creanțe neîncasate la nivelul unei entități subordonate; ➔ supraevaluarea activelor necurente a unor entități subordonate, cu suma de 27.819 lei, reprezentând creanțe înregistrate în <i>Debitori peste 1 an</i>, fără documente justificative, precum și a unor debite pentru care dreptul de a solicita încasarea este prescris în anul 2022; 		<p>terenurilor din domeniul public al statului la termenele prevăzute de actele normative în vigoare;</p> <ul style="list-style-type: none"> -inventarierea anuală a patrimoniului, în scopul identificării tuturor obiectivelor de investiții în curs prin compararea cu evidențele scriptice în scopul reflectării realității economico-financiare care se raportează în situațiile financiare anuale; -analizarea soldului contului "<i>Active fixe corporale în curs de execuție</i>" coroborat cu obiectivele de investiții derulate și stabilirea situației reale a acestuia; - înregistrarea în valoarea în curs a investiției a tuturor cheltuielilor aferente obiectivului; - analizarea și urmărirea creanțelor raportate, astfel încât situațiile financiare să reflecte situația reală a acestora, respectiv să se evite situațiile de nerecuperare a creanțelor la bugetul de stat cu scopul întocmirii și prezentării unor situații financiare centralizate reale și corecte. <p>Termen: 31.03.2024</p>
---	--	--

<p>→ supraevaluarea activelor necurente cu suma de 142.232 lei, reprezentând achiziția de accesorii aferente unor echipamente medicale, înregistrate eronat ca active fixe, deși se încadrau în categoria obiectelor de inventar.</p>		
<p>Datoriile curente au fost supraevaluate cu suma de 11.619.754 lei, astfel:</p> <p>→ supraevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, cu suma de 353.049 lei, prin menținerea nejustificată la unele entități subordonate a unor sume reprezentând drepturi de personal neridicate, venituri înregistrate în avans, clienți creditori, creditori diverși, pentru care termenul de prescripție era împlinit;</p> <p>→ subevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, cu suma de 4.074.356 lei, prin menținerea eronată de către unele entități subordonate în soldul contului 431.07 “Contribuțiile angajatorilor pentru concedii și indemnizații” a unor sume care, în fapt, îndeplineau condițiile pentru a fi evidențiate în contabilitate ca și creanțe curente;</p> <p>→ supraevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, de către unele entități subordonate cu suma de 11.508.912 lei, prin raportarea și efectuarea de înregistrări eronate, înregistrări duble și înregistrări fără existența unor documente justificative;</p> <p>→ subevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, de către unele entități subordonate, cu suma de 1.312.904 lei, urmare a neînregistrării în evidența financiar-contabilă a unor creditori, contribuții ale angajatorilor pentru concedii și indemnizații precum și a altor datorii cu bugetul statului;</p> <p>→ supraevaluarea datoriilor raportate prin bilanț la data de 31.12.2022, prin menținerea eronată a sumei de 5.145.054 lei, în soldul contului 481.01, de către o entitate subordonată, reprezentând sume transmise de instituția superioară, în perioada 2017-2018, pentru efectuarea de cheltuieli aprobate, în condițiile în care, potrivit prevederilor legale, soldul contului se închide în luna ianuarie a anului următor</p>	<p>Datoriile curente au fost supraevaluate cu suma de 11.619.755 lei.</p>	<p>Ordonatorul principal de credite va dispune prin act administrativ intern măsuri concrete în sarcina ordonatorilor terțiari sau directorilor (conducătorilor) structurilor de specialitate din aparatul central, după caz, pentru:</p> <p>-analizarea sumelor reprezentând obligații către terți, în vederea verificării realității și exigibilității acestora în vederea efectuării de raportări reale ale acestora prin bilanțul contabil;</p> <p>-inventarierea tuturor obligațiilor de plată, în cadrul inventarierii anuale a patrimoniului, ca etapă obligatorie premergătoare întocmirii bilanțului;</p> <p>-respectarea principiului contabilității pe bază de angajamente și a independenței exercițiului, potrivit căruia toate veniturile și toate cheltuielile se raportează la exercițiul financiar la care se referă, fără a se ține seama de data încasării veniturilor, respectiv data plății cheltuielilor.</p> <p>Termen: 31.03.2024</p>

3. OBSERVAȚII DE AUDIT AFERENTE BUNEI GUVERNANȚE

Observația de audit	Impact	Recomandare și termen de implementare
Aspecte legate de sistemul de control		
La nivelul Ministerului Sănătății nu există un sistem de monitorizare și raportare a performanței activităților.	Necunoașterea informațiilor necesare la nivelul managementului pentru a lua deciziile corecte în	Implementarea unui sistem de monitorizare și raportare a performanței activităților la nivelul Ministerului.

	vederea îmbunătățirii performanței activităților din cadrul Ministerului.	Termen: 31.03.2024
Nu au fost elaborate și actualizate în mod corespunzător proceduri la nivelul Ministerului și aplicarea lor nu este monitorizată.	Neasigurarea cadrului necesar desfășurării activităților din cadrul Ministerului Sănătății.	Disponerea măsurilor necesare în vederea elaborării și actualizării tuturor procedurilor operaționale aferente activității desfășurate în cadrul Ministerului și monitorizarea corespunzătoare a implementării și funcționării acestora. Termen: 31.03.2024
Sistemul informațional al entității nu este adaptat nevoilor de informații ale conducerii și ale angajaților și nu permite o circulație adecvată a informațiilor pentru desfășurarea activităților din cadrul Ministerului.	Îngreunarea derulării activităților specifice de la nivelul Ministerului Sănătății.	Adaptarea sistemului informațional la cerințele aferente activităților specifice din cadrul Ministerului Sănătății. Termen: 31.03.2024
În cadrul entităților subordonate din Ministerul Sănătății există deficiențe în ceea ce privește stabilirea obiectivelor financiare, elaborarea și actualizarea de proceduri privind întocmirea situațiilor financiare și formalizarea de controale cheie în etapele întocmirii situațiilor financiare.	Lipsa unei imagini fidele a poziției financiare, performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată de fiecare entitate subordonată Ministerului Sănătății.	Disponerea măsurilor necesare la nivelul entităților subordonate în vederea implementării tuturor cerințelor privind stabilirea obiectivelor financiare, elaborarea și actualizarea de proceduri privind întocmirea situațiilor financiare. Termen: 31.03.2024
Activitatea Compartimentului de resurse umane se realizează cu ajutorul modulului de salarizare pentru asigurarea salarizării angajaților care prezintă anumite deficiențe în ceea ce privește asigurarea interfeței cu celelalte module. Datele sunt introduse manual în modulul financiar contabil, după întocmirea statelor de plată. Controlul datelor introduse se efectuează de compartimentul financiar contabil și pentru continuarea procesului se acordă viză CFP	Imposibilitatea derulării activităților din cadrul Compartimentului de resurse umane; întâzieri în realizarea sarcinilor de serviciu.	Interconectarea modulelor aferente serviciilor entității, astfel ca managementul să poată obține o asigurare față de operațiunile IT și să se bazeze în totalitate pe rapoartele generate. Termen: 31.03.2024
Aspecte legate de auditul intern		
În ciuda faptului că în cadrul Ministerului Sănătății a fost organizată activitatea de audit intern și aceasta este funcțională, în fapt există dificultăți în realizarea misiunilor de audit public intern, datorate în special de lipsa personalului de specialitate, generând astfel un risc potențial asupra bunei guvernante a entității și respectiv a subordonatelor sale.	Calitatea sistemului de control intern managerial este afectată.	Asigurarea unui audit intern în conformitate cu prevederile legale și care să sprijine buna guvernanta a entității și respectiv a subordonatelor sale. Termen: 31.03.2024
Aspecte de conformitate		

<p>Depășirea angajamentului legal de către Ministerul Sănătății prin achiziția și plata unor doze de vaccin suplimentare</p>	<p>Utilizarea necorespunzătoare a resurselor financiare ale bugetului de stat pentru desfășurarea activităților în cadrul achiziției de vaccinuri Covid-19 și denaturarea rezultatului patrimonial al anului 2022.</p>	<p>-Determinarea cu exactitate a obligațiilor de plată ale ministerului către furnizorii de vaccinuri Covid-19 ținând cont de cerințele și obligațiile impuse de Acordurile de cumpărare, Formularele de comandă și modificările la acestea, precum și de prevederile legale în vigoare; -Respectarea în totalitate a prevederilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor; -Organizarea corespunzătoare a evidenței angajamentelor legale aferente achizițiilor de vaccin Covid-19. Termen: 31.03.2024</p>
<p>Efectuarea de către Ministerul Sănătății a unor operațiuni de stornare care nu au la bază documente justificative, reprezentând diferențe de curs valutar</p>	<p>Denaturarea rulajelor totale debitoare și creditoare ale contului <i>Furnizori</i>, raportate în bilanța de verificare care stă la baza întocmirii situațiilor financiare la data de 31.12.2022.</p>	<p>Respectarea prevederilor legale cu privire la înregistrarea în evidența financiar contabilă doar pe baza documentelor justificative. Termen: 31.03.2024</p>
<p>Nerespectarea unor prevederi legale, de către Ministerul Sănătății, privind înregistrarea cronologică și sistematică în evidența financiar-contabilă a unor facturi reprezentând achiziția de doze de vaccin Moderna</p>	<p>Raportarea unor informații denaturate cu privire la intrările de medicamente prin bilanța de verificare întocmită lunar de entitate</p>	<p>- Respectarea prevederilor legale cu privire la înregistrarea cronologică și sistematică, prelucrarea, publicarea și păstrarea informațiilor cu privire la poziția financiară, performanța financiară și alte informații referitoare la activitatea desfășurată - Elaborarea și aprobarea unei proceduri operaționale cu privire la înregistrarea documentelor primite în entitate. Termen: 31.03.2024</p>
<p>Neînregistrarea unor garanții de bună execuție (instrument de garantare) aferente contractelor de achiziție publică în evidențele financiar-contabile de la nivelul Ministerului Sănătății</p>	<p>Existența unui risc de imposibilitate a emiterii unor pretenții în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către furnizor</p>	<p>-Respectarea prevederilor legale cu privire la înregistrarea garanțiilor de bună execuție în evidența financiar-contabilă; Termen: 31.03.2024</p>
<p>Neactualizarea valorii bunurilor din Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului cu valoarea reevaluată a acestora raportată prin situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2022</p>	<p>Raportarea unor informații denaturate cu privire la terenurile și construcțiile aflate în patrimoniul Ministerului Sănătății</p>	<p>Inițierea unor acte normative pentru actualizarea valorii bunurilor din domeniul public al statului (Anexa nr.15), precum și efectuarea demersurilor pentru clarificarea situației juridice a bunurilor aflate în administrarea entităților subordonate. Termen: 31.03.2024</p>
<p>Neclarificarea situației juridice a terenurilor și clădirilor de către unele entități subordonate</p>		
<p>Nerespectarea prevederilor legale referitoare la organizarea evidenței analitice a activelor curente (461), a activelor necurente (211, 212, 213) și a datoriilor curente (448)</p>	<p>Existența riscului ca situațiile financiare anuale să fie denaturate și să nu ofere o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a altor informații, în</p>	<p>-Includerea în acțiunile de control și de audit ale structurilor de specialitate din Ministerul Sănătății a unor obiective privind verificarea respectării de către</p>

<p>Efectuarea inventarierii generale a patrimoniului fără respectarea prevederilor legale.</p>	<p>condițiile legii, referitoare la activitatea desfășurată</p>	<p>Ministerul Sănătății și unitățile subordonate a prevederilor legale privind: organizarea evidenței analitice a creanțelor, activelor necurente și datoriilor curente, efectuarea inventarierii generale a patrimoniului, implementarea în totalitate a sistemului de control intern managerial, respectarea prevederilor legale privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, utilizarea conturilor contabile potrivit prevederilor legale în vigoare, precum și respectarea prevederilor legale referitoare la consumul de medicamente, materiale, reactivi și dezinfectanți; -Monitorizarea activității privind înregistrarea și recuperarea creanțelor, extinderea verificărilor pentru identificarea tuturor situațiilor similare de nerecuperare a sumelor, în termenul legal de prescripție, precum și recuperarea, după caz, în condițiile legii a acestora; -Analizarea de către Minister a sumelor în curs de clarificare raportate prin situațiile financiare centralizate și dispunerea de măsuri către entitățile din subordine în vederea întreprinderii demersurilor pentru clarificarea acestora. Termen: 31.03.2024</p>
<p>Neimplementarea în totalitate a sistemului de control intern/managerial, potrivit standardelor de control intern, lipsa unei proceduri operaționale privind derularea contractelor de achiziție publică încheiate, lipsa unei proceduri operaționale care să reglementeze circuitul materialelor sanitare/medicamentelor/dispozitivelor achiziționate de pacient, precum și neînregistrarea în evidența financiar-contabilă a acestora, a unei proceduri privind cercetarea prealabilă și identificarea persoanelor cu atribuții pentru plățile nejustificate efectuate din bugetul entității, a unei proceduri operaționale referitoare la modul de constituire a provizioanelor care au ca obiect drepturile salariale câștigate în instanță</p>		
<p>Efectuarea unor plăți fără ca echipamentele achiziționate să fie puse efectiv în funcțiune și fără să fie efectuată instruirea personalului</p>		
<p>Nerecuperarea unor creanțe pentru care dreptul la acțiune pentru recuperarea acestora s-a prescris și respectiv trecerea pe cheltuieli a unor astfel de creanțe</p>		
<p>Nerespectarea prevederilor legale și contractuale în derularea achiziției publice de echipamente medicale prin neîntocmirea Certificatului de calitate și de garanție, care să prevadă perioada de garanție acordată și să asigure îndeplinirea de către furnizor a obligațiilor vizând modul de funcționare și intervenție asupra acestora, precum și ” prin decontarea integrală a valorii contractate, fără a se recepționa lucrările executate și fără a deduce din valoarea situațiilor de plată prezentate la plată a penalităților de întârziere datorate pentru nefinalizarea la termen a lucrărilor și a cotei de 5% din prețul contractului, prevăzută în vederea constituirii garanției de bună execuție</p>		
<p>Menținerea în soldul conturilor 231 <i>Imobilizări corporale în curs de execuție</i> și 233 <i>Imobilizări necorporale în curs de execuție</i>, la nivelul unor entități subordonate, a unor proiecte tehnice/studii de fezabilitate care nu s-au concretizat în execuția unor lucrări de investiții programate, precum și obiective de investiții finalizate și recepționate, dar și a unor active în curs de execuție care trebuiau transmise prin protocol unui alt ordonator de credite înființat în anul 2022, care are atribuții în dezvoltarea</p>		

infrastructurii de sănătate prin implementarea și finalizarea obiectivelor de investiții		
Stabilirea și acordarea eronată a indemnizației de concediu și prin urmare constituirea și evidențierea unor obligații de plată nereale față de bugetul de stat, sub formă de impozite și contribuții		
Încheierea de angajamente legale/contracte fără viza de control financiar preventiv propriu și fără a fi stabilit cuantumul accesoriilor datorate de clienți în cazul nerespectării termenului de plată stabilit între părți, precum și nelichidarea salariilor în baza statelor de plată colective, întocmite de compartimentul de specialitate, prin aplicarea vizei "Bun de plată" de către ordonatorul de credite		
Neemiterea unor acte administrative de stabilire a drepturilor salariale care se acordă personalului angajat, precum și acordarea unor sporuri fără existența unor buletine de determinare		
Utilizarea conturilor contabile fără a avea în vedere funcțiunea acestora (409 „Furnizori-debitori”, 461 „Debitori CASMB”, 431 „Asigurări sociale”)		
Raportarea prin situațiile financiare anuale a unor sume în curs de lămurire pentru care entitatea nu a întreprins demersuri în vederea clarificării acestora în termenul legal		
Nerespectarea prevederilor legale privind consumul de medicamente, materiale sanitare, reactivi și dezinfectanți		
Pierderi patrimoniale prin neînscierea la masa credală		

În conformitate cu prevederile art.33 lit.(3) din Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi și ale art.37 din *Regulamentul privind activitatea de audit public extern*, conducerea entității are obligația stabilirii întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia, în cazul nerecuperării sau inacțiunii, se aplică prevederile art.64 din Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată.

Vă asigurăm de sprijinul nostru dacă aveți nevoie de clarificări cu privire la implementarea recomandărilor.

Cu considerație,

**SEF DEPARTAMENT,
CONSILIER DE CONTURI**

BOGDAN NICOLAE STAN